საქართ. მემარცხენე სოც.-დემოკრატიული საშემგზავლო-საბჭოთა პარტია

მთავარ კომიტეტის ორგანო

ტრიბუნა

ყოველდღიური საპოლიტიკო-სალიტერატურო გაზეთი „ტრიბუნა“ თვიურად ღირს 45,000 მ. სამგლოვიარო განცხადება პირველ გვერდზე 150,000 მ.; უკანასკნელზე 100,000 მ. კანტორა ღია დილის 8—2 ს. რედაქტორის ნახვა შეიძლება მხოლოდ 11—12 საათამდე. რედაქციის მისამართი—ტფილისი დამფუძნებელი კრების ქ. № 6, ფოსტის ყუთი № 190, ტელეფონი 12—29.

ფასი 2000 მან.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

შაბათი იანვრის 21

1922 წ.

ყოველდღიური გაზეთი

ტრიბუნა

ორგანო მემარცხენე სოციალისტ-ფედერალისტთა საქართველოს პარტიის მთავარი კომიტეტისა.

1922 წლის 1 იანვრიდან თვეში გაგზავნით ღირს 45.000 მანეთი.
ცალკე ნომერი ყველგან 2000 მანეთი.

უფასოდ გაზეთი აღარავის გაეგზავნება.

ხელის მოწერა მიიღება თვის 1 რიცხვიდან.

რედაქციის და კანტორის მისამართი: ტფილისი, სასახლის ქ. № 6.

ეროვნული საკითხი საქართველოში

1.

ეროვნული საკითხი, როგორც საქართველოში, ისე რუსეთში ჯერ კიდევ ოდნავადაც არ არის გადაწყვეტილი. სამართლიანია, რომ საზოგადოების ახალ და ახალ წრეები წუწუნებენ ამის გამო და მოითხოვენ ეროვნული საკითხის პრაქტიკულს ნიადაგზე დაყენებას და მტკიცედ გარკვეულ სახელმწიფოებრივ ფორმად ჩამოსხმას.

სამოქალაქო ომების პროცესში რუსეთმა მხოლოდ იდეა წამოაყენა ეროვნულ საკითხის გადასაჭრელად, საბჭოების მეცხრე ყრილობამ საფუძველი ჩაუყარა ახალ ხანას რუსეთის ცხოვრებისას და ხელმძღვანელ ფრაქციის სხდომაზე კომუნისტურმა პარტიამ კიდევ შექმნა ფედერაციის კომისია, რომელიც დეტალად განიხილავს მთლიანად რუსეთისათვის ერთა საკითხს, ერების უფლებას მოვალეობას და ერთმანეთთან ურთიერთობას.

როგორადაც არ უნდა გადაწყდეს რუსეთში ეროვნული საკითხი, ჩვენ ვიცით, რომ მაინც რჩებიან ქვეყნები, რომელთაც ცხოვრებაში ეროვნული საკითხი უმთავრეს საკითხთაგანად ითვლება. ახეთი მდგომარეობაა საქართველოში. ამ ეამად საქართველოში ბინადრობენ სომხები, თათრები, ებრაელები, აფხაზები, ოსები, რუსები და სხვ. რომელთაც ყველას სჭარბობს 750,0-იანი ქართველობა.

როგორ უნდა მოეწყოს ამ მცირე ერების მდგომარეობა? ეროვნულ საკითხის გადაჭრა ჩვენმა პარტიამ დააფუძნა ეროვნული ეგალიტარიზმის ნიადაგზე; ეს კი ნიშნავს ერების სრულს თავისუფლებას და თანასწორობას. ეს იდეა ძირითადი უ[illegible] ს[illegible]ელმწიფოებ[illegible]ვენის ს[illegible]ახელმწიფოებრივი ფ[illegible]ტიზმის როგორც ერთი [illegible]ელიმე ერ[illegible]ს უპირ[illegible]ტესობისა. არა ერთი რომელიმე ერის სახელმწიფოებრივობა, ან ერთი ენის უპირატესობა, არამედ ყველა ერის და ენის თანაბრად გახელმწიფება, ესე იგი პოლიტიკურად გათანასწორება—ეს ზოგადი პრინციპი სოციალისტური ეროვნული პოლიტიკისა. ავსტრიამ და შვეიცარიამ ერთი ენის ხელმწიფება კი არ იცის, არამედ ყველა ერის გახელმწიფება, ესე იგი ენათა ნამდვილი გათანასწორება.

ძალიან ადვილია ამ თეორიულ დებულების წამოყენება, მაგრამ ძალიან რთულია მისი ცხოვრებაში ჩამოყალიბება. განხორციელება. ხსენებულ თეორიით საკითხის გადაჭრა ადვილია მაშინ, როცა ჩვენს წინაშე ისტორიულ-ტერიტორიული კატეგორიები არსებობენ, მაგალითად როცა ერის ცხოვრების კონსოლიდაცია მომხდარია განსაზღვრულ ტერიტორიაზე, ისტორიულად მიღებია უფლებრივი სახე და სიმრავლით წარმოადგენს საგრძნობ კომპაქტურ მასსას. ასეთ ერის საკითხის გადაჭრა ადვილია და მარტივი.

ნამდვილად კი საქართველოში ბინადარი ერების უმრავლესობა ჩვენ სრულიად არაჩვეულებრივ სურათს გვაძლევს. ერების ისტორიულ კონსოლიდაციასთან კი არა გვაქვს საქმე, არამედ ერთ-ერთ ადგილზე ერთად ერევიან ერთმანეთთან. სომხობა, როგორც დიდი ძალა ჩვენში გაჩნდა მხოლოდ მე XIX საუკუნეში, ოსები ქართველმა მემამულეებმა ჩამოიყვანეს მიწის დასამუშავებლად უმთავრესად მესამოცე წლების შემდეგ, სექტანტები, რუსები, გერმანელები და სხვანი ან გადმოსახლებულები არიან, როგორც პოლიტიკურად არა სამეფო ძალები, ან როგორც კოლონიზაციის ძალანი. რასაკვირველია ასეთ შემთხვევით გარემოებათა გამო უცხო ეროვნული ძალები არა თუ ერთულებდნენ თავიანთ მდგომარეობას, ასეთი ამბავი მდგომარეობას ურთულებდა თვით ქართველ ხალხს და დღესაც ჩვენ ამ სიძნელის წინაშე ვართ. როცა მხოლოდ იმას ვცდილობთ, რომ როგორ და რა გზით უზრუნველყოთ და დავიცვათ საქართველოში ბინადარი ეროვნული უმცირესობანი.

საქართველოში შემთხვევითი გარემოებით ერების გაჩენამ გამოიწვია ტერიტორიის აპრელება, მთლიანი ეროვნული სხეულის დაფლეთა. საქართველოში არსად იყო დასასახლებელი მიდამოები, ამიტომ ოსმალეთიდან გამოქცეული სომხები ჩერდებოდნენ, სადაც კი თავისუფალს დასადგომს წააწყდებოდნენ. ამიტომაა სომხებს ჩვენში განსაზღვრული მთლიანი ადგილ-მდებარეობა კი არ აქვთ, არამედ დაქსაქსულები არიან: ბორჩალოში, ახალ ქალაქში, გორში, ტფილისში და სხვაგან. თუ რამდენად დაიქსაქსა სომხობამ ეს იქიდანაც სჩანს, რომ სომხობის დიდმა ნაწილმა სომხური ენაც კი დაივიწყა.

ასეთსავე მდგომარეობაში ჩავარდა ოსობა, რომელიც გაფანტულია ქართლის მიდამოებში, ყველა ოსმა იცის ქართული, ხოლო მთლიანი მოსახლეობა იმე უმეცარია, რომ სერიოზულად რაიმე პოლიტიკურ—სახელმწიფოებრივ მოტივებზე ლაპარაკი შეუძლებელია. ანალოგიურია სურათი სექტანტების, ებრაელების და სხვების.

ფედერაციის გატარება შიდა საქართველოში—შეუძლებელია, არ არსებობს საამისო ობიექტიური ელემენტი. აქედან მხოლოდ ორი შესაძლებლობაა ეროვნული საკითხის გადაწყვეტისა: სადაც რომელიმე ერი რამდენადმე კი იძლევა საშუალებას და ყარო დგებს საგრძნობ ტერიტორიულ სხეულს, იქ ჩვენ უნდა მივიდეთ ტერიტორიულ ავტონომიის პრინციპით, სადაც ერი შეადარებით საგრძნობი ძალაა, მაგრამ დაფანტული—იქ შესაძლოა საქმეების განრიგება კულტურულ ავტონომიის მიხედვით.

ამ გვარად საქართველოში ეროვნული საკითხის გადასაწყვეტად ჩვენ ორი სისტემა მიგვაჩნია: 1. ტერიტორიული ავტონომია, 2. კულტურული (პერსონალი) ავტონომია,

კულტურული ავტონომიის პრინციპით ჩვენ მიუდგებით სომხობას, ოსობას რუსებს, ებრაელებს, გერმანელებს და სხ. რაც შეეხება სამამადიანო საქართველოს და აფხაზეთს, სადაც ბინადრობენ ქართულ მოდგმის ისტორიული ძალები, ქართველები სულით, ალზრდით, კულტურით, ისტორიით, სადაც ქართული ძალა უფრო მრავალრიცხოვანია, ვიდრე ქართველობა მთელს საქართველოში—ეს ამ ორ ოლქში ჩვენ საჭიროდ მიგვაჩნია ოლქობრივი, ტერიტორიული ავტონომია, რაც ხელს შეუწყობს საქართველოს განაპირა კუთხეს სწრაფად და მარტივად გაძლიერეს ისტორიული ეროვნული კულტურა.

როგორ წარმოგვიდგენია უფრო დეტალად ტერიტორიული და კულტურული ავტონომიის განხორციელება საქართველოში?

ახალი ამბები

რუსეთი

მონკოვი. ე. პრეობრაჟენსკი „პრავდა“-ში ეხება რა ფინანსიურ პოლიტიკას, ამბობს: ახალი ფულის ნიშნების გამოშვება არ არის დენომინაცია. ახალი ფული იქნება მსვლელობაში ძველთან ერთად რა აზრი აქვს ამ დონისძიებას? პირველი, საჭიროა გადავიდეთ მცხოვრებთათვის უფრო მისაწვდომ და ჩვეულ ფულის ანგარიშზე ჩვენ უკვე ვთვლით მილიონობით, მალე ვიანდ[illegible]ეთ ტ[illegible]ტრილიონებით. ეს ციფრები მიუწვდომელია მოსახლეობისა ფართე წრეებისათვის. ხოლო თუ მილიონის მაგივრად მივიდეთ 100 ახალ მანეთს, მილიარდის მაგივრად 100,000-ს და ასე—ანგარიშისათვის ეს უფრო ადვილი იქნება უკვე ეხლაც ბაზარზე „50,000-ს ეძახიან ათ შაურს, 100 ათასს მანეთს, მილიონს თუმანს და ასე როგორც ვხედავთ, ბაზარი თავის პრაქტიკულ დეფინიციაში გაცილებით უფრო ბორს წავიდა ვინემ მიდის სახ. კომ. საბჭოს დეკრეტი. ამასთანავე უნდა ვიქონიოთ ხედველობაში რომ ს. კ. საბჭომ დაადგინა შეხდეგის 1922 წლისათვის ქ. ლალდის ფულის გამოშვება განსაზღვრული ჯამით, რომელიც გამოანგარიშებული იქნება ოქროთი. ამ თანხაზე ზევით ემისია აკრძალულია, რაც მოგვცემს საშუალებას თანდათან შევამციროთ ემისია გადასახადის ბ[illegible]ჯზე ეს იმას ნიშნავს, რომ ჩვენ ვდგებით ფულის კურსის თანდათან გაუმჯობესების გზაზე, უახლოვდებით მისი სიმტკიცის მომენტს. ასეთ პირობებში ფრიად საძნელოა დავტოვოთ ჩვენი ფაქტიური „მილიონები“. ამ მილიონებს უნდა უწოდოთ ციფრი უფრო დაახლოვებული მათი რეალური სყიდვითი ძალასთან ომის წინანდელ მანეთთან შედარებით. ძველი ფული იტალიელებს ახლთან ერთად, მხოლოდ როგორც წვრილი გასაცვლელი ერთეული: ახლანდელი ათასიანი იქნება ორი შაური, ხუთასიანი შაური, ხოლო თვით ახალი მანეთიანი საბაზრო ფასების თვალსაზრისით წარმოადგენს ომიანობის წინანდელ ოქროს მანეთიანის სამ შაურს.

მოსკოვი. 16 იანვარი. ინგლის საფრანგეთის ხელშეკრულობა ჯერ გამოქვეყნებული არაა, მაგრამ პარიზში წასვლის დროს, ლოიდ-ჯორჯმა წარადგინა მემორანდუმი, რომელშიც წინადადება ეძლევა საფრანგეთს, რომ იგი უზრუნველყოფილ იქნება მთელი შეიარაღებულ ძალებით, შემდეგი პირობებით: 1. საფრანგეთმა არ უნდა მოიოხოს ანაზღაურება ერთ-ერთ ეკონომიურ პირობების ადგენამდე. 2. იგი უნდა დასთანხმდეს რუსეთის დელეგატებთან გენუაში შეხვედრას იმ პირობით, რომ [illegible]რუსეთი უზრუნველყოფს კერძო კაპიტალების ხელშეუხებლობას. 3. საფრანგეთი თავის საზღვარ პოლიტიკას შეუფარდებს დიდი ბრიტანეთის საზღვარ პოლიტიკას. ამას გარდა მემორანდუმი ბეჯითად მოუწოდებს დიდი ბრიტანეთის, საფრანგეთის და მთელი ევროპის საზოგადოებრივ აზრს, მხარი დაუჭირონ ევროპის ადგენის გეგმას, შემუშავებულს ლოიდ ჯორჯსა და ბრიანს შორის მოლაპარაკების დროს ლონდონში.

მთელი ინგლისური პრესა, თვით „ტაიმსიც“ ესალმება მემორანდუმს. იმის და მიხედვით, რომ მემორანდუმი შედგენილი ყოფილა ბრიანთან ლონდონში მოლაპარაკების შემდეგვე, უნდა ვიფიქროთ, რომ ბრიანი ლონდონშივე დასთანხმდა ევროპის და კერძოთ რუსეთის ადგენის მთელ გეგმას იმ სახით, რა სახითაც იგი შედგენილი იყო კანნაში. როგორც სჩანს, მემორანდუმის გამოქვეყნება სწორედ იმ დროს, როცა ბრიანი პარიზში ძიდიოდა, უბრალო შემთხვევას როდი მიეწერება.

უცხოეთი

საფრანგეთის ახალი მთავრობა.

ბორდო, 17 იანვარი (რადიო). რაიმონდ პუანკარემ ინახულა ბრიანი. 16 იანვარს პუანკარემ აცნობა მილიერანს ახალ კაბინეტის შემადგენლობა. შეხვედრის ემდეგ პუანკარემ მოიწვია ახალი მინისტრები საბჭოს პირველ სხდომაზე, სხდომას დაესწრო მილიერანი ახალ კაბინეტში შედიან ყველა პოლიტიკურ ჯგუფების, დეპუტატთა პალატის და სენატის წარმომადგენლები გარდა მემარჯვენე სოციალისტებისა—მთავრობის განკარგულებით, ერთი მინისტრის თანამდებობა, 4 ვიცე სეკრეტარისა და სამ უმაღლეს კომისარის, რომლებიც იმყოფებოდნენ საფრანგეთის გავლენის რაიონებში და ამზადებდნენ კოლონიალურ ჯარებს, გაუქმებულია. ეს ზომა მიჩვენებულია იმის, რომ საფრანგეთს სურს გაატაროს ცხოვრებაში მკაცრი ეკონომიური გეზი.

ბორდო, 17 იანვარი (რადიო). რაიმონდ პუანკარეს კაბინეთი შესდგა შემდეგი შემადგენლობით: მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარე და საგარეო საქმეთა მინისტრი — რაიმონდ პუანკარე, იუსტიციის ბ ელზას ლორენის მინისტრი—ლუი ბარტუ, სამხედრო და პენსიის—მანენინუ, საზღვაო—რობერტი, ფინანსების—ლასტეირი, შინაგან საქმეთა—მოხური, სახალხო განათლების ლეონ ბერგარი, საზოგადო საქმეთა—ლეტროკერი, მიწათ-მოქმედების—შერონი, კოლონიის—ალბერტ სარო, ვაჭრობის და განთავისუფლებულ ადგილების—რევენელი, შრომის—პეირონი, ჰიგიენის სტრაუსი. სტატს-სეკრეტარები; საბჭოს თავმჯდომარე—კოლრეტი, საგარეო ფლოტის—რის ლაფონი, ტექნიკურ სასწავლების—ვიდალი, ჰაერონავიკის—ლორენ ვინაკი.

ახალ კაბინეთის მინისტრთა საბჭოს პირველი სხდომა შესდგა ორშაბათს რ. პუანკარეს ბინაზე.

ჰანოვერი, 16 იანვარი. კანის კონფერენციის წევრების დაშლის წინ, ინგლისის და იტალიის დიპლომატიურ წრეების ცნობებით, კანიდან ლოიდ ჯორჯმა კატეგორიულად განაცხადა: არც ერთი ნაბიჯი უკან დასახულ გზიდან. ლოიდ ჯორჯმა და ბონონმა კატეგორიულად დაადგინეს ევროპის ადმდგენ ეკონომიურ კონფერენციაზე მოიწვიონ რატენაუ. ლოიდ ჯორჯმა ოფიციალურად აცნობა რატენაუს, რომ სასურველია გენუას კონფერენციაზე გერმანიის დასწრება: რატენაუმ გერმანიის მთავრობის სახელით ძიღა კონფერენციაზე მოწვევა, ამ მოწვევის ფაქტიდან რატენაუმ ის დასკვნა გამოიტანა, რომ გერმანიის მთავრობის მიერ 15 იანვრისთვის კონტრიბუციის გადაუხდელობა არ გამოიწვევს გერმანიისათვის მძიმე შედეგებს.

ჰანოვერი. 15 იანვარი. ევროპის დიპლომატიურ წრეებში ბრიანია გადადგომამ გამოიწვია დიდი სენსაცია და სრული დაბნეულობა. საერთო დაბნეულობაში მხოლოდ ინგლისელები იჩენენ სრულ სიმშვიდეს და რწმენას კანის კონფერენციის ყველა დადგენილებების და მათ შორის გენუას კონფერენციის მოწვევის განხორციელებაში. ლოიდ-ჯორჯი ამტკიცებს, რომ საფრანგეთი დამოუკიდებლად მთავრობის შეცვლისა დაკავშირებულია ვალდებულებებით თავის დელეგაციასთან კანნაში, ლოიდ ჯორჯი ჯერ კიდევ შესაძლებლად სცნობს, რომ ბრიანს ხელ-ახლა მიანდოს კაბინეთის შედგენა. ბერლინის პოლიტიკური წრეები უცდიან მდგომარეობის გამორკვევას.

ნაუენი. 16 იანვარი ჩიკაგო ტრიბუნის ცნობით, ამერიკის მთავრობის თანხმობა გენუას კონფერენციაზე მონაწილეობის შესახებ, დამოკიდებული იქნება პროგრამის დეტალებზე, რომელსაც გამოიმუშავებენ მოკავშირეები რუსეთის მიმართ და აგრეთვე ანტანტის სახელმწიფოების მომავალი სამხედრო პოლიტიკის გეგმაზე.

პარიზი. 16 იანვარი. პრეზიდენტმა გარდინგმა პრესის წარმომადგენელთან საუბარში განაცხადა: ამერიკის მთავრობამ დასვა საკითხი გენუას კონფერენციაზე მონაწილეობის მიღების შესახებ. ჯერ არავითარი დადგენილება არაა გამოტანილი.

ნაუენი. 16 იანვარი, ლონდონის გაზეთი „დეილ მაილი“ იტყობინება, რომ სენატორის ხიუგის სახელზე მიღებულია ბევრი წერილობითი პროტესტები ამერიკის მონაწილეობის წინააღმდეგ გენუას კონფერენციაზე. სხვათა შორის მიღებულია ამერიკის შრომის ფედერაციის თავმჯდომარის გომპერსის პროტესტი. ამ პროტესტებს იმით ასაბუთებენ, რომ გენუას კონფერენცია იძულებული იქნება იცნოს საბჭოთა რუსეთი. წინააღმდეგ, ამერიკის მუშათა პრესა მოითხოვს გენუაში ამერიკის წარმომადგენლის ლენინთან და ტროცკისთან შეხვედრას.

ბორდო. 16 იანვარი. იტალიის მთავრობის თავმჯდომარემ ბოსომმ „დეილი მერცერს“ მოიწვიოს 8 ძალიანისთვის სახელმწიფოების წარმომადგენლები გენუას კონფერენციაზე. შეხვედრა ეგრეთვე აგრეთვე სთხოვოს საბჭოთა მთავრობას, რომ რუსეთის დელეგატები გენუას კონფერენციაზე ადექვატური იყვნენ ფრიად ფართო ფაქტიურ ფაქტიურ.

Рома. 16 იანვარი. გაზეთი „ტრიბუნა“ ბეჭდავს თავის ლონდონელ კორესპონდენტის ცნობას იმის შესახებ, რომ ლიდ ჯორჯმა დაადასტურა გენუაში კონფერენციის მოწვევის აუცილებლობა საერთო ზავის საკითხის გადასაწყვეტად.

Рома. 16 იანვარი. უმაღლესმა საბჭომ თავის უკანასკნელ სხდომაზე განიხილა პროგრამმა სრულიად ევროპის ეკონომიურ კონფერენციისა. გენუაში დადგინეს საბოლოოთ არ გადასწყვიტონ პროგრამის საკითხი, ვიდრე საფრანგეთის კრიზისი არ დამთავრდება.

Рома, 16 იანვარი. ეურნალ „ურეიუ-დე-ფემონდის“ უკანასკნელ ნომერში გრძელდება პუანკარეს წერილის ბეჭდვა, რომელშიც იგი ილაშქრობს გენუას კონფერენციის მოწვევის წინააღმდეგ. კონფერენციის პროგრამაც, პუანკარეს აზრით, არამც თუ გამოუკვეთელია, არამედ საშიშიცაა. რომაულ გაზეთ „სტამპა“-ს აზრით, პუანკარე გამოხატავს საფრანგეთის ნაციონალიზმის შეურიგებლობას, რომელიც მძიმეთ აწევს მთელ მსოფლიოს.

დადგენილება № 125

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის რევოლიუციონური კომიტეტისა.

სახალხო სასამართლოს დებულების დამატებისა მოწმეთა გამოუცხადებისათვის დაჯარიმების შესახებ.

1921 წლის ივლისის 30-ს თარიღით გამოცემული სახალხო სასამართლოს დებულების დამატებად — საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. რევოლიუციონური კომიტეტი ადგენს:

I. მუხ. 27—1 უკეთუ მოწმე დანიშნულ ვადაზე არ გამოცხადდა და შესაფუნარებელი განმარტება არ წარმოადგინა, სასამართლოს დადგენილებით გარდახდება ჯარიმა 10 000 მანეთიდან 100.000 მანეთამდე; ხოლო უკეთუ ხელმეორედ არ გამოცხადდა არაპატივსადები მიზეზის გამო, ჯარიმა უნდა გადახდეს ერთი-ორად.

მუხ. 27—2 უკეთუ სხდომა გადაიდო მოწმეთა გამოუცხადებლობის გამო, სასამართლო, აჯარიმებს რა არაპატივსადებ მიზეზით გამოუცხადებელთ, ახდენს განკარგულებას განმეორებითი დაბარებულ იქნენ ან მილიციის მეშვეობით იქნენ მოყვანილნი ის მოწმენი, რომელთა პირადი დაკითხვა აუცილებლად არის ცნობილი: უკეთუ მოწმეები ხელმეორედ არ გამოცხადდნენ, სასამართლომ, ამ მოწმეთა დაჯარიმების გარდა, ეალდებულია მოახდინოს განკარგულება მათი მოყვანის შესახებ.

მუხ. 27—3. მოწმეთა გამოუცხადებლობის პატივსადებ მიზეზად ჩაითვლება: თავისუფლების აღკვეთა, ავადმყოფობა, სიმობლების, ქმრის, ცოლის თუ შვილების სიკვდილი ან მძიმე ავადმყოფობა, რომელიც სიკვდილს მათ უქადის, აგრეთვე შორს ყოფნა გამოსაცხადებელ ადგილიდან, მიმოსვლის შეწყვეტა ან სიძნელე, ან და უწყების ჩაუბარებლობა ან უდროოდ ჩაბარება და სხვა, რასაც სასამართლო იცნობს მოწმეთა გამოცხადების დამაბრკოლებელ გარემოებად.

შენიშვნა 1: სასამართლოს დადგენილება, რომლითაც მოწმის გამოუცხადებლობის მიზეზი შეუწყნარებლად იქნა ცნობილი, არ განიჩივრდება.

შენიშვნა 2: 27—1—273 მუხლების მოქმედება ვრცელდება ექსპერტებზედაც.

მუხ. 27—4. სასამართლოში გამოცხადებისათვის მოწმეს ეძლევა გასამრჯელო, როგორც სახალხო მსაჯულს—სახალხო სასამართლოს დებულების მე-19 მუხლიდან განსაზღვრულ წესით.

შენიშვნა: ექსპერტს გასამრჯელო ეძლევა სამოქალაქო საქმეთა სასამართლო ხარჯების დებულებაში გათვალისწინებული წესით.

მუხ. 27—5. მოწმეთა და ექსპერტების მიმართ სახალხო გამომძიებელნი ხელმძღვანელობენ ამა დებულების 27—1, 27—4 მუხლებში აღნიშნულ წესს. ამასთანავე მოწმის თუ ექსპერტის გამოუცხადებლობის მიზეზის შეუწყნარებლობა სახალხო გამომძიებლის მიერ შეიძლება განსაჩივრებულ იქნეს სახალხო სასამართლოში საზოგადო წესით.

II. დადგენილება ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის რევოლიუციონური კომიტეტის თავმჯდომარის მოადგილე ს. ქავთარაძე.

იუსტიციის სახალხო კომისრის მოადგილე ბროდსკი.

რევოლიუციონური კომიტეტის მდივანი ალ. ხალატიანი.

1921 წ. დეკემბრის 31.

ტფილისი—სასახლე.

საქართველოს რევკომის საინფორმაციო განყოფილების ცნობები,

დეზერტირობა და უყჩალობა. დეზერტირობასთან ბრძოლას აწარმოებს სამხედრო კომისარიატთან არსებული კომისია, რომელიც მეტად ენერგიულად ება. ეხლა თამამად შეიძლება ითქვას, მუშაობს. რაც შეეხება უყჩალობას და რომ გურიაში უყჩალობას და ავაზაკობას გურიაში, ამ მოვლენამ ამ ბას ადგილი ალარ აქვს.

2—3 თვის წინად იჩინა თავი. სამაზრო რევკომმა მაშინათვე სერიოზული ყურადღება მიაქცია მას და გამოუცხადა სასტიკი ბრძოლა. წინდაწინ წყენებულ იქნა ულტიმატუმი მათდამი. რის შემდეგაც უმრავლესობა თავის ნებით გამოცხადდა, ჩაბარა რევკომს იარაღი და ითხოვა პატიება. ვინც არ გამოცხადდნენ, მათ ქონებას ეყო კონფისკაცია და თვით გამოცხადებულ იქმნენ კანონს გარეშე. ბოლოს მათაც ითხოვეს პატიებული და თან ამ დიდი საქმის შესახებ გამოჩენილი მეჯოთეჭიდგების (ბუშთაიდგების) მიერაც შერიეთის საბუთებისა ძიხედვით, მრავალი საკითხები იქმნა ადნუსხული; და აღნიშნული საქმე, ესე იგი, ვეკფის ყარმოების საქმე, ფსირიგით დალაგებული და განმტკიცებული.

ამ გვარი ნაწარმოების შექნისა და დაწესებისათვის, შეძლებულების წასაქეზებლად ჩვენი დიდებული წინასწარმეტყველი, მუჰამმედ ალეიჰისსელამი ბრძანებს შემდეგს:

ადამიანის სიკვდილით მისი მოქმედებაც შეწყვეტილია, მაგრამ სამ საგანში კი ადამიანის მოქმედება კვლავ გრძელდება და სამარადისოდ მას, თვის სამოქმედო დავთარში მადლი ეწერება. ამ საგნის პირველი არის ყიამეთამდე, ესე იგი, განკითხვის დღემდე, შექმნილი სამარადისო წყალობის გადებაა. ასე რომ ადამიანი თავის სიცოცხლეში, როცა თავის საკუთარი ქონებისა და დავლათის დაუზოგავად რიმე საქველო ნაშთების, საწარმოების შექმნას მოანწორობა და სიკვდილის შემდეგ მისი ნაწარმოებით ხალხი ისარგებლებს და სახოგადოების მიერ რომ იგი იქმნება კეთილად ხსენებული, უკუნის უკუნისამდე მას, თავის სამოქმედო დავთარში მადლი ეწერება. „მეორე საგანი არის სწავლა-მეცნიერება. ასე რომ ვინმე მეცნიერი, რაიმე სასარგებლო სწავლას, სწავლა-განათლების მოსურნე მოწაფეს რო გადასცემს, ან მეცნიერი ხალხისათვის რაიმე სასარგებლო წიგნს შეთხზავს და აგრეთვე მისგან სწავლა-განათლების მიმღები მოწაფეც ხსენებულ მეცნიერებას თომ გაეთვალებს, ანუ მეცნიერის სიცოცხლეში მისი კეთილ-გონების ნაწარმოების მკითხველები, რომ ისარგებლენენ, ამ სასიკეთო საქმის ძიცვალებული მეცნიერიც მონაწილე ხდება და, მაშასადამე მისი სიკვდილის შემდეგაც, მეცნიერის მოქმედება კვლავ გრძელდება.

სწავლა-განათლების გავრცელების საქმეში მეტი დარიგება და წაქეზება თუ შეიძლება?. მესამე საგანი არის კეთილი შვილი. ადამიანი, როცა თავის სიცოცხლეში შვილს სათნოთ აღზრდის, შვილის კარგი ყოფა ქცევითა და მშობლებისადმი მიმართული წრფელის ლოცვებით ამის სული იხეოებს და მით მისი მოქმედებაც გრძელდება.

ერთს ძმენიერ დღეს, დიდებული ომერი (მეორე ხალიფა ომარი) წარადგა ჩვენს დიდებულ წინასწარმეტყველს მუჰამმედ-ალეიჰისსელამს და მიმართა: „ეს მუჰაჯირები ნიშნავს ლტოლვილებს და სიტყვა ენსარები ნიშნავს—დამხმარებლებს. ასე რომ, როცა წინასწარმეტყველი იძულებული დარჩა თავის სამშობლო ქალაქ მეკკიდან გადახვეწილიყო ქალაქ მედინეში, მასთან ერთად გადახვეწილებს უწოდებენ მუჰაჯირებს და ქალაქ მედინეს მცხოვრებლებს, რომლებმაც გაუწიეს დახმარება ლტოლვილებს უწოდებენ ენსარებს). ერთიც არ მახსოვს, რომ მათ რაიმე საკუთრება ჰქონებოდათ და რომ არ დაეკარგოდ, არ შეეწირნათო—უფალი იყოს მათი მადლიერი. და აგრეთვე სხვა და სხვა საგვარეულოს ხელიფეებმა (ხალიფებმა), რომლებმაც შექმნეს სახელმწიფოები, ძათაც მრავალი საქველო დაწესებულებანი შექმნეს და მთელი რიგი სოფლები და ქალაქები დაეკ-ფ-ესო და სხვა და სხვა.

მთარგმნელებს კარგად ძოეხსენებათ, თუ რა ძნელია არის სამეცნიერო სიტყვების, ტერმინების გამონახვა, მაგრამ მე იმედი მაქვს, რომ ამ შემთხვევაში ჩემ მიერ დაშვებულ ნაკლს შეუნდობენ მკითხველები ამ წიგნის სიდიადეს. ყოველ შეთხვევაში ვეცდები შესაფერი ტერმინები გაძოვნახო. ეხლა კი მოვიყვან კრებულის თარგმანს:

მემედ აბაშიძე.

(გაგრძელება იქნება)

კვირას, იანვრის 22 ს ვერის წმიდა ნიკოლოზის ეკლესიაში დანიშნულია ერთი წლის წირვა და პანაშვიდი დაუვიწყარ

ნინო იოსების ასულ ბუაძეისა
(ბრიგვილსა)

სულის მოსახსენებლად, რასაც აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ განსვენებულის დედა პელაგია ივანეს ასული, მამა იოსებ ზაქარიას ძე და და თამარ იოსების ასული მაყაშვილები.

162

გულ დამწუხრებული მამა კაცია ედგენტი დები: გულნარა, ნინო, თამარი, ძმა ანტონი აუწყებენ ნათესავთ, ნაცნობთ და პატივცემულ მოქალაქეთ

საყვარელ

ბოგბიას

უდროოდ გარდაცვალებას, პანაშვიდი დანიშნულია ყოველ დღე საღამოს 6 საათზე ანდრეევის ქუჩა № 31.

183

ეძიებ

ნ. ა. არუთინოვმა

განაახლა მიღება

სპეციალურად სიფილისი, სუსუნატი და მისი შედეგები; სქესობრივი დაუძლურება. მიღება საღამოს 4—7 საათ.

სოლოლაკი. ცეცხლმქრობელ რაზმის უკან. ახალებუთოვის ქ. № 5.

(Новобебутовская.) 1

დადგენილება № 125

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის რევოლიუციონური კომიტეტისა.

სახალხო სასამართლოს დებულების დამატებისა მოწმეთა გამოუცხადებისათვის დაჯარიმების შესახებ.

1921 წლის ივლისის 30-ს თარიღით გამოცემული სახალხო სასამართლოს დებულების დამატებად — საქართველოს

ქართველ მუსლიმანების სულიერი ვითარება

„დიდი ხანია მას შემდეგ, რაც მიზნად დავისახეთ ჩამოგვესახა „ისლამ“-ი ქართულ მეტყველებაში და ჩამოგვეყალიბებინა იგი ეროვნულ სახით, რათა გარკვეულიყო ჩვენი ერთ-სისხლ-ხორც ქართველი ქრისტიანებისათვის ის სულიერი ვითარება, რომელიც სუფევს, ქართველ მუსულმანების შინაგან არსებაში.

დიახ, ჩვენ სიტყვიერად იქნებოდა, თუ წერილობით, ზოგჯერ მაინც აგვიხსნია და მოგვითითებია ჩვენი თანამემამულე ქართველი ქრისტიანებისათვის, ქართველი მუსლიმანებში არსებული სულიერი მდგომარეობის შემქნელი პირობები, რომლითაც ცხოვრობს და საზრდოობს სამუსლიმანო საქართველო.

მართალი არის, არც მაშინ იყო ჩვენთვის ისე ადვილი და არც ეხლაა, რომელისამე საარეულოების ადმსარებელთა სულიერი ვითარების შემქნელი პირობები გავარკვიოთ საესებით, მაგრამ იმედი მაქვს ამ საკითხის გარშემო ამიერიდან ჩვენი სისტემატიური მუშაობით შევძლებთ სამუსლიმანო საქართველოში არსებულ სულიერ მდგომარეობისა და ვითარებისათვის ჩვენს თანამოძმეთ, ასე თუ ისე, ერთ გვარ აზრს მაინც გამოვატანინებთ და რამდენადაც იქნება ეს გარემოება გარკვეული ან გაუქმებული, იმდენად დროთა ვითარების გამო, ორ ძმათა შორის ჩანგრეული ხიდი იქნება მთელი, უფრო მტკიცე და ურყევი, და ქართველი ერის მიერ მუდამ ძალ ნახატი ისტორიული ძმობისა და საზღვრების ადგენა, იქნება კიდეც დაჩქარებული.

მართალი არის, და თანაც უნდა ადვიარიოთ, რომ ამ მეტად მნიშვნელოვანი საკითხის გარშემო, ჩვენ მიერ გამოჩენილი დაუდევრობის მეოხებით იყო, რომ მრავალთ მიეცათ საშუალება კვლავ ჩამოეგდოთ ორ ძმათა შორის ბულლი და მძვალვარება, მაგრამ ზოგი ერთი ქუმარიტი ძმულიშვილების შთაგონებითა და კარნახით ძიეცა ეროვნულ შეცოქმედებას ძიმართულება და თანაც დაგვეტყო სახე ძმობლიერიც, მაგრამ დღეს, დიახ დღესაც, როგორც შიგნიდან, ისე გარეთიდან, მუშაობენ საქართველოს არა მოკეთეები და ყოველივე საშუალებით ცდილობენ ვნება მიაყენონ სამშობლოს და კვლავ ჩამოგლიჯონ დედა სახელმწიფოს, თვისი სხეულის განუკვეთელი ნაწილი სამუსლიმანო საქართველო, როგორც ყველა თანამემამულეებისა წმინდა მოვალეობაა, მოსალოდნელი ხიფათი და უბედურება ააცდინოს სამშობლოს. ისე ჩვენც, როგორც ქართველი ერის შვილები, ვალდებული ვართ, სამშობლოს დამოუკიდებლობისა და მთლიანობის განმტკიცების საქმეში, რამდენადაც ძალდონე შეგვწევს გამოვიღოთ წვლილი და მით შევიქნეთ მისი დამფასებელი დვიძლი შვილი.

თუმცა ძტკიცედ გვწამს და ვიცით, რომ საქართველოს მთავრობის დადგენილი მესვეურებიც სასტიკად ადევნებენ ყურადღებას ამ გარემოებას, მაგრამ ლაძით, წყვდიადში, როგორადაც განთიადის სინათლის დაუტანებლად და ბუოუსის განუფანტავად, რაც უნდა გამოჩენილი მეზდვაური იყოს და თანაც მკვირცხლი თანამშრომლებიც ჰყავდეს, უკანდელი ნავთსაყუდელში გემის მიყენება გაუძნელდება, ისე ქართველი მუსლიმანები სულიერი ვითარებისა და მდგომარეობის შემქმნელი პირობების გაუთვალისწინებლად და შეუსწავლელად, ამ საკითხის გარშემო გაწეული და დახარჯული ენერგიის შესაფერი ნაყოფიც ვერ მოიმკეს და საქართველოს ერთო მტრების მიერ შექმნილი და მოწყობილი კამპანიის ვნება და სიბოროტეც თავიდან ვერ აიცდინებ, რადგან არსებული გარემოების გაურკვევლობა აძლევსთ მათ საშუალებათ, რათა კვლავ დაგვაბჯინონ გულზე ფეები და ჩვეულებრივად ისე მოიჯერონ დვარძლიანი მათი გული.

მდგომარეობის სირთულე გვავალებს და მშრომელი ერისადმი პატივისცემა და სიყვარული, რამდენადაც შევიძლებთ გავაცნობთ ჩვენს თანამოძმე ქრისტიან ქართველებს, ქართველი მუსლიმანების სულიერი ვითარების შემქმნელი პირობები, ესე იგი, შერიეთის დებულებანი და მით არსებული გაუგებრობა იქმნეს უკუგდებული და თანაც წყლის ამმდვრევი ცნიერების თარეშიც ბოლო მოეღოს.

ჯერ-ჯერობით თანამედროვე საკითხებთან დაკავშირებული კერძო საკუთრების შესახებ შერიეთის დებულებანი იქნება გასარკვეული და შემდეგ კი სხვა და სხვა დარგის საკითხები—გაზუქებული.

დიახ, შერიეთის მცნებით, კერძო საკუთრება არსებობს და არის ხელუხლებელი. მაგრამ თუ რა გზით ურჩევს დამწყებელი შერიეთისა მესაკუთრეებს კერძო საკუთრების დათმობას, მოვიყვან სენატის ყოფილი თავმჯდომარე ომერ-ჰილმი-ეფენდის მიერ „ვეკ-ფ-თა ძირითადი დებულებანი“ ანუ „ვეკ-ფ-თა მცნებანი“-ს სახელწოდებით 464 მუხლისაგან შედგენილი, შერიეთის კრებულის შესავალში განმარტებულ თვით ავტორის შემდეგ სიტყვებს.

„როგორც ყოველ ძალალგონიერების პირთ მოეხსენებათ, ყველა განათლებულ ერთა შორის, სალოცავები, საკანები, სასაფლაოები, დარიბთა თავშესაფარები, ხიდები და შადრევანებივით, კულტურისა და სჯულის მოთხოვნილი საქველო დაწესებულებათაგანი, იურისტების ტერმინით „ვეკ ფ-თა“ წარმოებით არის შექმნილი და განმტკიცებული.

ვეკ-ფ-ის საქმეების წარმოება, ყოფილი შეოიეთების, ესე იგი, ყოფილი კანონების ცხოვრებაში გატარების ხანაშიაც არსებობდა. ისლამის სჯულმდებლობის შემოღებამდე, უფრო ადრე, წარსულის დიდებულებსთ, ასე მ გვარად ძრავალი საქველო ნაშთები შეუქმნიათ.

ეს საქველმოქმედო საქმე, პირველად დიდებული წინასწარმეტყველი იბრაჰიმ ალეიჰისსელამისაგან (მამა აბრამისაგან) წარმოიშვა. ასე, რომ ხსენებულ წინასწარმეტყველს, დვთის მიერ მისდამი ითძებული სიმდიდრე და ქონება, სულ დარიეთა, გლახაკთა, ბოგანოთა, სტუმართა და შემოხიზნულთა საკვებ-სამოსავად ჰქონდა გადადებული. მაგრამ რაკი ასეთი საარგებლობა ეხებოდა ბოლოდ მის საუკუნოში მცხოვრებთ და არა შემდეგ საუკუნის თაობას, სამარადისოდ მომავალ თაობაზედაც გასავრცელებელი მარადიული საქველო ნაშთებისა და ნაწარმოების შექმნისა და აშენებისათვის, იგი იქმნა ღვთის მიერ დარიგებული და გაფრთხილებული.

თახსმად დვთის ბრძანებისა, მან მრავალი საქველო ნაშთები შექმნა. ამ ნაშთების უპირველესი და უფროსი შენობა არის ქაბა, (ქაბა), რაც მთელი მუსლიმანების სალოცავი და მისამართი ადგილია.

ნეტარხსენებულ წინასწარმეტყველის მიერ აშენებული და დაეკეკფული არაბეთში დღესაც მრავალი დაწესებულებანი არსებობს. ბოლო ეამს, ესე იგი ისლამის შერიეთის შემოღების დროს, ხსენებული საქველო საქმე იქნა მიდებული და თან ამ დიდი საქმის შესახებ გამოჩენილი მეჯოთეჭიდგების (ბუშთაიდგების) მიერაც შერიეთის საბუთებისა ძიხედვით, მრავალი საკითხები იქმნა ადნუსხული; და აღნიშნული საქმე, ესე იგი, ვეკფის ყარმოების საქმე, ფსირიგით დალაგებული და განმტკიცებული.

ამ გვარი ნაწარმოების შექნისა და დაწესებისათვის, შეძლებულების წასაქეზებლად ჩვენი დიდებული წინასწარმეტყველი, მუჰამმედ ალეიჰისსელამი ბრძანებს შემდეგს:

ადამიანის სიკვდილით მისი მოქმედებაც შეწყვეტილია, მაგრამ სამ საგანში კი ადამიანის მოქმედება კვლავ გრძელდება და სამარადისოდ მას, თვის სამოქმედო დავთარში მადლი ეწერება. ამ საგნის პირველი არის ყიამეთამდე, ესე იგი, განკითხვის დღემდე, შექმნილი სამარადისო წყალობის გადებაა. ასე რომ ადამიანი თავის სიცოცხლეში, როცა თავის საკუთარი ქონებისა და დავლათის დაუზოგავად რიმე საქველო ნაშთების, საწარმოების შექმნას მოანწორობა და სიკვდილის შემდეგ მისი ნაწარმოებით ხალხი ისარგებლებს და სახოგადოების მიერ რომ იგი იქმნება კეთილად ხსენებული, უკუნის უკუნისამდე მას, თავის სამოქმედო დავთარში მადლი ეწერება. „მეორე საგანი არის სწავლა-მეცნიერება. ასე რომ ვინმე მეცნიერი, რაიმე სასარგებლო სწავლას, სწავლა-განათლების მოსურნე მოწაფეს რო გადასცემს, ან მეცნიერი ხალხისათვის რაიმე სასარგებლო წიგნს შეთხზავს და აგრეთვე მისგან სწავლა-განათლების მიმღები მოწაფეც ხსენებულ მეცნიერებას თომ გაეთვალებს, ანუ მეცნიერის სიცოცხლეში მისი კეთილ-გონების ნაწარმოების მკითხველები, რომ ისარგებლენენ, ამ სასიკეთო საქმის ძიცვალებული მეცნიერიც მონაწილე ხდება და, მაშასადამე მისი სიკვდილის შემდეგაც, მეცნიერის მოქმედება კვლავ გრძელდება.

„მესამე საგანი არის კეთილი შვილი. ადამიანი, როცა თავის სიცოცხლეში შვილს სათნოთ აღზრდის, შვილის კარგი ყოფა ქცევითა და მშობლებისადმი მიმართული წრფელის ლოცვებით ამის სული იხეოებს და მით მისი მოქმედებაც გრძელდება.

ერთს ძმენიერ დღეს, დიდებული ომერი (მეორე ხალიფა ომარი) წარადგა ჩვენს დიდებულ წინასწარმეტყველს მუჰამმედ-ალეიჰისსელამს და მიმართა:

ავადმყოფობის —საოლქოდაქციო კოლეგია
გამომცემელი— მთავარი კომიტეტი.